

Kulturdepartementet

Kun per e-post: postmottak@kud.dep.no

Høringssvar – Evalueringsrapport regionale filmfond

Slik det fremgår av evalueringsrapporten "For en neve dollar mer", var ordningen med statstilskudd til de regionale filmfondene et tidsavgrenset prøveprosjekt. I prøveperioden har de respektive fondenes statstilskudd stått fast på de samme nominelle beløp. Dette har medført en betydelig ubalanse mellom de regionale filmfondene på den ene siden og NFI og filmsentrene på den andre, som i samme periode har opplevd en meget betydelig vekst. Følgelig har skjevheten skapt sterk frustrasjon i den delen av produksjonsmiljøet som det er fondenes oppgave å styrke. Slik rapporten påpeker, har en derfor, og på tross av fondenes gode måloppnåelse, ikke lykket i vesentlig grad med å skape levedyktige alternativer til det veletablerte produksjonsmiljøet i hovedstaden.

Fra Fuzz' ståsted ser vi at Vestlandet har et veletablert miljø for kort- og dokumentarfilm, flere utdanningsinstitusjoner på høgskole- og universitetsnivå, landsledende filmfestivaler og to tv-kanaler. Dette har de siste årene skapt grunnlaget for et gryende miljø for også de større og mer kostbare produksjonene. Som det står i rapporten:

"Filmnæringen i Fuzz-regionen er som vi ser¹ den klart største. Fuzz-regionen utgjør mellom 35 og 40 prosent av næringen i alle de fem regionene når vi teller selskap og hoder. I økonomiske termer er regionen enda større. Nesten halvparten av omsetningen og to tredjedeler av verdiskapingen hører hjemme i denne regionen."

Derimot er statstilskuddet til fondene utmålt slik at Fuzz mottar kun 2,5 millioner av den totale aktuelle rammen på 10,5 millioner kroner. Det tilsvarer 24%, som ikke samsvarer med den relative størrelsen på Vestlandets filmregion jamfør det ovennevnte.

Det er de største og mest velutviklede filmregionene som har forutsetning for å nå et produksjonsnivå av såkalt kritisk masse, hevder rapporten. Med dette menes at den audiovisuelle produksjonen foregår kontinuerlig og med et tilstrekkelig volum, slik at en både bygger opp og beholder den nødvendige filmkompetansen. Fuzz-regionen (Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal) er den største av regionene, men selv her er ikke nivået på de disponible midlene per i dag tilstrekkelige til å nå dette kritiske nivået for kontinuerlig produksjon av spillefilm, tv-serier eller større dataspill.

Samtidig slår rapporten fast at det er åpenbart at ikke alle regionene vil være i stand til å løftes opp til nivået for kritisk masse. Til det er den norske filmnæringen for begrenset med gjennomsnittlig 25 spillefilmproduksjoner i året. Dersom man legger Bergen kommunes beregninger til grunn for kritisk masse (4-5 lokale spillefilmproduksjoner i året) måtte man fordelt alle de 25 spillefilmproduksjonene i Norge jevnt utover

¹ Se figur 4.10, s. 75 i rapporten

regionene for å nå det kritiske nivået i samtlige regioner. Det er ikke realistisk å oppnå.

Rapporten konkluderer til slutt med: "Filmfondenes virksomhet har også styrket de regionale filmmiljøene, men uten at den sterke konsentrasjonen av den norske filmnæringen i Oslo og Akershus er blitt vesentlig utfordret."

Fuzz tror i likhet med artikkelforfatterne at en slik utfordring må komme fra ett eller et fåtall sterke miljøer, og at dette aldri kan oppnås dersom satsingen spres for tynt utover landet. Vi tror at hele filmnæringen hadde nytt godt av færre, men større miljøer som virkelig kan utfordre hverandre til beste for hele den norske filmsatsingen. Da må man se på hvor dette er realistisk å gjennomføre, og hvor det er samfunnsøkonomisk – og kunstnerisk – mest effektivt å allokere midlene.

Som det heter i rapporten: "Mest film for pengene får staten for sitt tilskudd til Fuzz og Film3 hvor hver statlig krone har gitt henholdsvis 2,63 og 2,47 kroner til konkrete filmprosjekt."

Videre: "Spørsmålet en står overfor er derfor om det ikke er fornuftig med en mer differensiert støtte til de regionale filmfondene for å gi et lavere antall regioner større muligheter til å nå et kritisk nivå på sin filmproduksjon. Dersom målet er å etablere bærekraftige regionale filmmiljø som en motvekt mot det sterke filmmiljøet i Osloregionen, er dette trolig den mest fornuftige løsningen." ²

En slik differensiert støtte foreslås i rapportens konklusjonskapittel beregnet gjennom en kriteriemodell for tildeling av statlige midler som vil:

1. Kanalisere midlene dit behovet er størst

- Jamfør artikkel i BT 12. april i år, har kun 9 % av Norsk filminstituttets midler i perioden 2008-2011 gått til produsenter utenfor Oslo-området. Innenfor spillefilm og tv-drama går statistikken enda mer i hovedstadens favør. Ingen produsenter fra Vestlandet har mottatt produksjonstilskudd til spillefilm og tv-drama siden *Nokas* i 2008. Fuzz er i praksis oftest den eneste kilden til finansiering av lokale produksjoner.
- I følge rapporten hadde Fuzz-regionen en vekst på 60% i antall aksjeselskap innen film, enkeltmannsforetak økte med 48%, og verdiskapingen økte med 68% i perioden fra 2006 (Fuzz' etableringsår) til 2010. Samtidig har statstilskuddet til Fuzz stått fast på det samme nominelle beløp i perioden. Bransjen har dermed vokst fra sin finansiør, som til enhver tid hatt alle sine tilgjengelige midler plassert i prosjekter.

² Rapportens s. 98

2. Belønne fond som oppnår gode resultater innen de tre sentrale målene:

- **Øke tilgangen på kapital til norsk filmproduksjon:** Fuzz er det eneste av de regionale filmfondene som har lyktes med å innhente privat kapital: Til sammen har Fuzz investert 42 millioner kroner fra 2006 til 2011, i snitt 8,4 millioner årlig hvorav det statlige tilskuddet har vært på 2,5 millioner. Differensen har i hovedsak vært dekket av midler fra private investorene. Disse investeringene har generert en god avkastning til investorene, som hvert år har valgt å reinvestere sine utbytter i deres helhet.
- **Styrke filmproduksjon i regionene:** "Alt tatt i betraktning er det Fuzz som har den markert sterkeste regionale profilen på sine plasseringer om vi ser alle midler under ett. (...) Sammenligner vi tilveksten av selskap, hoder og verdiskaping med de midlene som fondene har hatt til disposisjon, finner vi at det er blitt skapt mest vekst for pengene i Midt-Norge og i Fuzz-regionen."³ Dette har Fuzz oppnådd gjennom å agere som en selektiv og kompetent investor, etter modell av svenske Film i Väst.
- **Større mangfold i norsk filmproduksjon:** Som nevnt over, gir NFI i snitt kun 9% av sine midler i støtte til produsenter utenfor Oslo. Fuzz har investert i, og gitt støtte til en rekke prosjekter som ikke har fått støtte fra NFI (for eksempel *Thale* og *Into the White*) – og bidratt til å realisere prosjekter med grunnfinansiering fra NFI (for eksempel *Vegas* og *Nokas*), som i praksis aldri gir mer enn 50% av en spillefilms budsjett i forhåndstilskudd.

3. Særlig belønne fond med vilje og evne til å mobilisere regional kapital:

- Fuzz' rullerende fond med private innskudd har siden oppstarten vokst fra 2,5 millioner kroner til dagens 10,1 millioner. Bergen kommune og fylkeskommunene Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, og Hordaland har i samme periode bidratt med totalt 2,1 mill. kr i prosjektmidler kanalisert gjennom Fuzz.
- Fuzz får et eget driftstilskudd fra Bergen kommune, samt fylkeskommunene Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, og Hordaland, totalt 2,2 mill. kr årlig (i 2012) som dekker alle kostnader til drift og to fulltidsstillinger.
- Fuzz er i dialog nye investorer som ønsker å være med i neste kapitalutvidelse dersom midlene fra staten øker. I tillegg har Bergen kommune gjennom sin filmmelding i 2011 vedtatt å øke sin investeringskapital i Fuzz med totalt 9 millioner kroner over en periode på seks år fra 2012.

³ Rapportens s. 12

- Inkludert reinvestert avkastning arbeider Fuzz for en kapitalutvidelse (regionale matching-midler) på totalt 7,2 mill. kr i 2013. Fuzz' søknad om statstilskudd for 2013 lyder derfor på samme nivå. Planen er at fondet skal øke fra dagens 10,1 mill. kr til 44,1 mill. kr ved utgangen av 2015. Dette vil innebære et stort steg i retning av å hente kapitalen som trengs for å oppnå kritisk masse i regionen.

Når kapitalutvidelsen i Fuzz er fullført, vil fondet ha ca. 6 % driftskostnad i andel av forvaltningskapital (2,6 mill/44,1 mill) noe som innebærer en svært effektiv drift sammenlignet med andre fond og institutter. Når fondets innskutte kapital øker videre, vil denne andelen falle ytterligere, da vi på nåværende tidspunkt ikke ser behov for ansettelser utover dagens to medarbeidere. I sum: Enda mer midler til norsk audiovisuell produksjon, i oppfyllelse av Kulturdepartementets uttalte hovedmålsetning med statstilskudd til de regionale filmfond.

Konklusjoner

På bakgrunn av det ovennevnte vil Fuzz gi sin tilslutning til rapportens foreslåtte kriteriemodell for fordeling av statstilskudd. Det å kanalisere mer midler til de regionene som har det største behovet for statlig incentiv, og samtidig den beste evnen til å fremskaffe regionale produksjonsmidler, vil være den raskeste vei mot sterkere regionale produksjonsmiljøer, mer midler til norsk audiovisuelle produksjon, og derigjennom økt mangfold og kvalitet i norsk film.

Videre stiller Fuzz seg bak de foreslåtte endringene for å bøte på sein utbetaling av statstilskuddet, ved å la eventuelle kutt i statstilskuddet komme i rammene for neste års tildeling for fond som ikke klarer å matche det statlige beløpet. Dette vil gjøre at omsøkt beløp kan utbetales tidligere på året, og dermed avhjelpe en likviditetssituasjon som ved flere anledninger har tvunget Fuzz til å oppta mellomfinansiering i bank.

Fuzz stiller seg også bak forslaget om å fjerne begrensningen på muligheten for fondene til å investere statstilskudd i prosjekter som allerede er støttet av NFI. Det europeiske regelverket "Cinema Communication", gjeldende for Norge gjennom EØS-avtalen, regulerer allerede hvor store offentlige midler en enkelt film kan motta, og gjør dermed denne begrensningen overflødig.

Fuzz har for øvrig ingen innsigelser til rapporten, men vil avslutningsvis påpeke at det viktigste grepet som Kulturdepartementet nå bør ta, er å sørge for en markant økning i fondenes samlede tilskuddsnivå. Prøveperioden er over. Nå må en våge å satse.

Bergen, 30. april 2012

(sign.)
Lars Leegaard Marøy
daglig leder